Eylül 2026, Cilt: 3 Sayı: 6
September 2026, Volume 3, Issue 6

arşiv de KADIN VE TOPLUMSAL CİNSİYET DERGİSİ
Journal of Women and Gender in the Archives

Kâğıttaki Anılar, Sunulan Benlikler: York Üniversitesi'ndeki Donald G. Simpson Fonu'nun Orijinal Düzeni ve Tasnifi

Carolyn Harris

Çeviren: Zehra Özbay
Redaksiyon: Selvi Başak Öztürk

Özet

Modern ve yakın zamanda üretilmiş belgelerin sağlanması yaygınlaştıkça, arşivcilerin çalışmalarına yeni zorluklar ve olanaklar da eklendi. Günümüzde oluşmaya devam eden kişisel fonlarda orijinal düzen artık Muller, Feith ve Fruin'in ortaya koyduğu o derli toplu kavram olmaktan çıktı, çoğunlukla değişken bir hedef hâline geldi. Düzenleme de geçmişe kıyasla çok daha karmaşık bir sürece dönüştü. Bu makale[1], arşivsel düzenleme ve düzen meselelerini, yaşayan bir bağışçıyla çalışma deneyimini ve özellikle yazarın York Üniversitesi'ndeki Clara Thomas Arşivleri ve Özel Koleksiyonları'nda bulunan Donald G. Simpson Fonu'nun düzenlenmesi ve tanımlanması sırasında kuram ile uygulama arasında yaşadığı entelektüel gerilimi ele alan bir vaka çalışmasıdır. Makale, teslim alınan düzenin arşiv üreticisi tarafından bilinçli olarak oluşturulmuş bir kurgu olduğu gerçeğinden hareketle, orijinal düzenin nasıl yorumlandığını tartışıp değerlendiriyor. Bu durum, kanıt değerini korurken fonun sahip olduğu kapsamlı bilgi değerini de kullanıcılar için görünür kılmayı amaçlayan arşivsel düzenlemeyi ilgi çekici bir uğraşa dönüştürüyor. Simpson Fonu, arşivcilik literatüründe orijinal düzene ilişkin yakın dönemde ortaya konulan yeni kavramsallaştırmaları destekleyen, gerçek yaşamdan ilgi çekici bir örnektir. Yazar, Simpson'ın belgelerini yeniden düzenleme biçimini tartışır-

"Arşiv üreticisinden doğrudan bağlamsal bilgi edinebilmek, kuşkusuz hayatta olan bir üreticiye ya da bağışçıya erişmenin en önemli avantajlarından biridir."

1. Bu makale yazarın izniyle çevrilmiş ve yayımlanmıştır. Carolyn Harris, "Paper Memories, Presented Selves: Original Order and the Arrangement of the Donald G. Simpson Fonds at York University," *Archivaria* 74 (Güz 2012): 195-217.

ken, benliği yazma ile benliği belgeleme süreçleri arasında paralellikler kurmak üzere yaşam yazımına ilişkin eleştirel kurama ve bu kuramın kimlik, kendilik temsili ve bellek konusundaki yaklaşımlarına başvuruyor. Yazar ayrıca "yaşayan" bir bağışçıyla çalışmanın beraberinde getirdiği yararları, olanakları ve zorlukları ele alıyor. Bu çalışma, hevesli ve etkin bir bağışçıyla yürütülen benzersiz bir katılımcı arşivleme örneğidir. Bu makale, kişisel arşivlerle çalışmaya ilişkin sınırlı arşivcilik literatürüne katkıda bulunurken, bir arşivcinin bu kişisel fonda tezahür ettiği biçimiyle orijinal düzeni yorumlama deneyimini de aktarıyor.

Abstract

As the acquisition of modern, recently created records has become more common, new challenges and opportunities have become part of archivists' work. Original order in contemporary, open personal fonds is no longer the tidy concept introduced by Muller, Feith, and Fruin, but more often a moving target, and arrangement is much less self-evident or simple than in former days. This article is a case study about archival arrangement, order, the experience of working with a living donor, and particularly the intellectual struggle between theory and practice encountered by the author during the arrangement and description of the Donald G. Simpson Fonds at the Clara Thomas Archives and Special Collections at York University in Toronto. The article discusses and reflects upon the ways in which original order was interpreted given that the received order was a self-conscious construction of the creator, making archival arrangement an interesting endeavour to protect evidential value while revealing the fonds' immense informational value to users. The Simpson Fonds is an intriguing, real-world example that supports recent reconceptions of original order in the archives literature. In discussing Simpson's (re)arrangement, the author references critical theory on life writing and its ideas about identity, self-representation, and memory in order to draw parallels between the processes of writing the self and documenting the self. The author also explores the benefits, opportunities, and challenges that came with having a "live" donor. This is a unique case of participatory archiving with an enthusiastic and active donor. It contributes to the sparse archives literature on working with personal records, and shares one archivist's experience interpreting original order as it manifested in this personal fonds.

"Doğal belleğim yetersiz olduğundan, kendime kâğıttan bir bellek oluşturuyorum."

— Michel de Montaigne, *Denemeler*

"Bir arşiv ya da el yazması koleksiyonu, kendi başına kurgusal bir yapıdır; 'yazarın' silmelerinin, gözden kaçırmalarının ve düzeltmelerinin belirli türde bir öykünün kurgulanmasına işaret ettiği bir metindir."

— JoAnn McCaig, *Reading In: Alice Munro's Archives*

Son yıllarda, modern ve yakın zamanda üretilmiş belgelerin arşivlere sağlanması yaygınlaştıkça arşivciler yeni zorluklarla karşı karşıya kaldılar. On dokuzuncu yüzyılın sonu ve yirminci yüzyılın başında arşivler geleneksel olarak "uzun süre önce ölmüş kişilerin, çoktan geçmiş bir döneme ait belgelerini toplama eğilimi" gösterirken,[2] 1970'lerden itibaren araştırmacıların modern tarih, feminizm ve toplumsal tarihe yönelen yeni ilgileri doğrultusunda, belge sağlama uygulamaları değişmeye başladı. Arşivler ve özel koleksiyonlar yazarların, sanatçıların, bilim insanlarının, kamu görevlilerinin ve farklı mesleklerden kişilerin belgelerini sağlayarak araştırma koleksiyonlarını zenginleştirdi. Hayatta olan bağışçılarla çalışmak, "bağışçıları standart araştırma uygulamaları [ve] bilginin edinilmesini ve yaygınlaştırılmasını desteklemek açısından belgelerin araştırmaya açık tutulmasının yararları konusunda bilinçlendirme" fırsatı da sağladı.[3] Hayattaki bağışçıların ayni bağışlar karşılığında vergi makbuzu alma olanağının artık farkında olmaları, bağış görüşmelerine mali unsurları da

2. Ruth Panovsky ve Michael Moir, "Halted by the Archive: The Impact of Excessive Archival Restrictions on Scholars," *Journal of Scholarly Publishing* 37, sy. 1 (Ekim 2005): 27.

3. Bu tarihsel değişimin ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tarihsel belge koleksiyonları geleneği (historical manuscripts tradition) ile kamu arşivleri geleneği arasındaki farkların ele alındığı bir çalışma için bkz. Raymond H. Geselbracht, "The Origins of Restrictions on Access to Personal Papers at the Library of Congress and the National Archives," *American Archivist* 49, sy. 2 (İlkbahar 1986): 142–62.

dahil etti. Bu makbuzlar, arşivlerini bir araştırma koleksiyonuna bağışlamaları karşılığında onlara somut bir karşılık sağlıyordu.[4] Buna ek olarak arşivciler, yalnızca bağışçılara değil, arşiv belgelerinde yer alan üçüncü kişilere ilişkin mahrem ve gizli bilgilerin yönetiminden de giderek daha fazla sorumlu hâle geldiler.

Kişisel belgelerin sağlanmasında değişen eğilimler yalnızca bu tür uygulamaya ilişkin meseleleri etkilemekle kalmıyor, kuramsal meseleleri de karmaşıklaştırarak kuram ile mesleki uygulamanın kesişiminde yeni zorluklar ortaya çıkarabiliyor. Muller, Feith ve Fruin'in tarihsel ve kapalı fonlar[5] bağlamında açık biçimde ortaya koyduğu temel ilkelerden biri olan orijinal düzen, bugünün karmaşık, gelişimini sürdüren ve açık fonlarında yeni bir biçim kazanıyor. Günümüzde kişisel fonlarda orijinal düzen, değişken ve belirlenmesi güç bir niteliğe bürünebilir; belgelerin nasıl düzenleneceği de eskisi kadar açık ya da basit olmayabilir. Arşivci kendisini ideal ile gerçeklik arasında sıkışmış bulabilir: Bir yanda arşiv fonunu birbiriyle ilişkisi olmayan tarihsel belgelerin kataloglanmış bir dizisinden ayıran, bozulmamış ve kanıt değeri taşıyan bir düzeni koruma ideali; diğer yanda ise üreticiye özgü, değişken bir kullanım düzeninin gerçekliği. Orijinal düzenin ulaşılması güç ideali, "son kullanım düzeni"[6], "emanet düzeni"[7] ya da "teslim alınan düzen"[8] gibi düzene ilişkin daha yaratıcı ve esnek anlayışlara ve farklı düzen biçimlerinin kabulüne yerini bırakır. [9]

Bu meseleler, Donald G. Simpson Fonu'nun 2010–2011 yıllarında yazar tarafından Toronto'daki York Üniversitesi Clara Thomas Archives and Special Collections biriminde gerçekleştirilen düzenleme ve tanımlama çalışmalarının önemli unsurlarını oluşturdu. Fon, Simpson'ın uluslararası kalkınma alanındaki deneyimlerini anlattığı ve Kanada'nın 1950'lerin sonlarından 2011'e kadar çok kültürlü bir ülkeye dönüşümünü analiz ettiği bir anı kitabı üzerinde çalıştığı sırada bağışlanmıştı. Simpson, belgelerini Arşiv'e devretmeden önce, geçmişi üzerine düşünürken onları yeniden düzenlemişti. Bu süreç, dosya ve kutuların yeniden düzenlenmesiyle fiziksel olarak; belgelerin içeriğini gözden geçirip yaşamındaki olayları yeniden ele almasıyla ise düşünsel olarak gerçekleşmişti. Simpson'ın amacı, kitabı için hafızasını tazelemek ve belgelerini gelecekteki araştırmacılar için erişilebilir bir kaynak hâline getirmekti.

Bu makale arşivsel düzenleme, düzen, hayatta olan bir bağışçıyla çalışma deneyimi ve özellikle Simpson Fonu'nun düzenlenmesi sırasında karşılaşılan kuram ile uygulama arasındaki entelektüel gerilime ilişkin bir vaka incelemesidir. Fon teslim alındığında hemen göze çarpan şey, orijinal, organik ve bilinçli bir kurgulama olmaksızın oluşmuş bir düzen düşüncesi ile fonun Arşiv'e ulaştığı düzen arasındaki uyumsuzluktu. Düzenleme kararlarımı, "orijinal" düzenin bulunmamasına rağmen kanıt değerini korumak ve aynı zamanda fonun sahip olduğu büyük bilgi değerini kullanıcılar için görünür kılmak amacıyla aldım. Simpson'ın fonu, arşivcilik literatüründe orijinal düzene ilişkin yakın dönemde ortaya konulan yeni kavramsallaştırmaları destekleyen, gerçek yaşamdan çarpıcı bir örnektir. Simpson'ın anılarını yazarken içinde bulunduğu düşünsel ve yorumlayıcı sürecin etkisini taşıyan bu düzen son derece anlamlıdır. Üreticinin[10] bilinçli müdahalesinin fonun düzeni üzerindeki kendine özgü etkisine ışık tutmak için yaşam yazımı literatüründen yararlanacağım. Ayrıca "hayatta" olan bir bağışçıyla çalışmanın getirdiği yararları, fırsatları ve zorlukları da ele alacağım. Bu, istekli ve etkin bir bağışçıyla yürütülen benzersiz bir "katılımcı" arşivleme örneğidir.[11] Makale, kişisel belgelerle çalışmaya ilişkin sınırlı arşivcilik literatürüne katkı sunuyor ve bir arşivcinin, bu kişisel fonda tezahür ettiği biçimiyle orijinal düzeni yorumlama deneyimini paylaşıyor.

4. Ruth Panovsky ve Michael Moir, "Halted by the Archive: The Impact of Excessive Archival Restrictions on Scholars," 30.
5. Kapalı fon, arşivsel oluşum süreci tamamlanmış ve artık yeni belge eklenmesi beklenmeyen bir arşiv fonudur. Ç.N.
6. Yazar *last order of use* ibaresini kullanıyor. Ç.N.
7. Yazar *custodial order* ibaresini kullanıyor. Ç.N.
8. Yazar *received order* ibaresini kullanıyor. Ç.N.
9. Terim Tom Nesmith'e aittir; Nesmith, arşivcilerin orijinal düzen yerine "teslim alınan düzen"den söz etmelerini önerir. Bu düzen, "belirli bir anın görüntüsüne daha çok benzeyecek; orijinal düzen değil, ona yakın olabilecek bir düzen olacaktır". Tom Nesmith, "Reopening Archives: Bringing New Contextualities into Archival Theory and Practice," *Archivaria* 60 (Güz 2005): 264.
10. Üretici / arşiv üreticisi, arşiv belgelerini oluşturan, biriktiren ya da arşiv birikiminin oluşmasında rol oynayan kişi, aile ya da kuruluştur.
11. Katie Shilton ve Ramesh Srinivasan'ın "katılımcı" deneyimlerini ele aldıkları makale için bkz. Katie Shilton ve Ramesh Srinivasan, "Participatory Appraisal and Arrangement for Multicultural Archival Collections," *Archivaria* 63 (İlkbahar 2007): 87–101. Girişimleri, değerlendirme kararları alırken marjinalleştirilmiş ve yeterince temsil edilmeyen kültürel toplulukların görüşlerine başvurmayı içeriyordu. Böylece, onlara göre yerinde bir yaklaşımla, belgelerin oluşturulmasından sorumlu olan "uzmanlar" da sürece dahil edilmiş oluyordu. Benim durumumda ise arşiv üreticisinin katılımı, değerlendirme sürecinde değil düzenleme sürecindeydi.

Fon Hakkında Bilgiler, Sağlanması ve Düzenlenmesi

Donald G. Simpson (1934–), örgütsel gelişim alanında Kanadalı bir yenilikçi ve akıl hocasıdır; geçmişte eğitimci, tarihçi, uluslararası yardım gönüllüsü ve yöneticisi, iş insanı, araştırmacı, danışman ve girişimci olarak çeşitli görevler üstlendi. Simpson, London, Ontario'da yıllarca yarı zamanlı lise öğretmeni olarak çalıştıktan sonra Batı Ontario Üniversitesi'nde (UWO) Ontario'daki Siyahların tarihi üzerine hazırladığı teziyle tarih doktorasını tamamladı. 1960'lar ve 1970'lerde UWO'da kültürlerarası eğitim ve eğitim tarihi dersleri verdi. Ayrıca Kanada'da üniversite bünyesindeki ilk uluslararası programlar ofislerinden birini kurdu ve 1980'lerde UWO'nun Richard Ivey İşletme Fakültesi'nde Uluslararası İş Merkezi'nin direktörlüğünü yaptı. Simpson, Afrikalı Öğrenciler Vakfı, Kanada Üniversite Denizaşırı Hizmeti, Kanada Crossroads Uluslararası ve Kanada Uluslararası Kalkınma Araştırmaları Merkezi de dahil olmak üzere toplum, ekonomi ve eğitim alanlarına odaklanan çok sayıda kurumun kuruluşunda, gelişiminde ve faaliyetlerinde yer aldı. Çalışmaları kapsamında yetmişten fazla ülkeye gitti. Son yirmi yıldır inovasyon yoluyla değişim yaratmayı ve yüksek performansa ulaşmayı hedefleyen liderlere ve kuruluşlara akıl hocalığı hizmeti ve tescilli bir yuvarlak masa diyalog süreci sunan küresel bir ağ örgütü olan Innovation Expedition'da "Baş Kâşif" olarak görev yapıyor.[12]

Simpson Fonu'nun York Üniversitesi tarafından sağlanması, Simpson'ın 2008 yılında üniversite bünyesindeki Harriet Tubman Afrika Halklarının Küresel Göçleri Araştırma Enstitüsü'nde Konuk İnovasyon Uzmanı[13] olarak çalıştığı dönemde başladı. Enstitü yöneticileri Simpson'ın, Afrika'nın kalkınma tarihi ve Afrika-Kanada ilişkileriyle ilgili arşivinin zenginliğini fark ederek onu yaşamına ait belgeleri bir araya getirmeye ve öğrencilerin erişimine sunmaya davet etti. Dijitalleştirilmiş belgelerden oluşan çevrimiçi bir araştırma kaynağı oluşturma planı da görüşüldü.[14] Simpson, Kanada genelindeki depolama birimlerinden, ofislerinden ve bodrumlardan tüm belgelerini toplayarak Toronto'ya getirdi. Ancak gelen onlarca kutuyu inceleyen Tubman Enstitüsü yöneticisi, bu belgelerin çok daha kapsamlı bir hikâye anlattığını ve bu hikâyenin korunarak daha geniş bir kitleyle paylaşılması gerektiğini kısa sürede fark etti. Bunun üzerine Simpson, Üniversite Kütüphanecisi ve Üniversite Arşivcisiyle (Clara Thomas Arşivleri ve Özel Koleksiyonlar Bölümü Başkanı) tanıştırıldı ve ardından Ağustos 2010'da 212 kutu[15] belge üniversiteye bağışlandı. Simpson'ın Tubman Enstitüsü'ndeki rolü, Canadian Odyssey projesine dönüştü; projenin bir parçası olarak Simpson, *A Canadian Odyssey (1957–2011): A Personal and National Journey towards Cross-Cultural Harmony* başlıklı anı kitabını kaleme aldı.[16]

Ayıklama ve düzenleme tamamlandığında fonun belge miktarının yaklaşık 26 metreye ulaşması öngörülüyor. Fon, Simpson'ın kişisel ve mesleki yaşamı boyunca oluşturduğu, topladığı ve kullandığı belgelerden oluşuyor. İçeriği 1900'lerin başından 2011'e kadar uzanıyor ve belgelerin büyük bölümü 1960'lardan 1990'lara kadar olan döneme ait. Fon yayımlanmış ve yayımlanmamış makaleler, gazete kupürleri, raporlar, kavramsal metinler, yazışmalar, memorandumlar, konuşma ve ders metinleri, devlet yayınları, tepegöz asetatları, sunum slaytları (Microsoft PowerPoint çıktıları), öğretim materyalleri, masa ajandaları ve taslak notları içeriyor. Belgeler ayrıca Simpson'ın mentorluk işi kapsamında çalışma arkadaşlarıyla birlikte ürettiği "bilgi ürünlerini" de kapsıyor. Bunlar arasında eğitim ve konferans paketleri, araç setleri, öğrenme kaynakları, değerlendirme araçları ve kişisel liderlik ile örgütsel gelişime yönelik diğer ürünler bulunuyor. Fonda yaklaşık 340 fotoğrafın yanı sıra video, ses ve dijital materyaller, posterler, kitaplar ve çeşitli nesneler de yer alıyor.

Belgeler 2010 baharında, henüz Tubman Enstitüsü'ndeyken, olası orijinal düzeni kalıcı olarak değiştiren bir ayırma işleminden geçirildi. Simpson, öğrenci asistanlarla birlikte çalışarak dosyalarını ve kutularını, çalıştığı çeşitli alanları temsil eden "tema kutuları" hâlinde gruplandırdı ve belgelerin Clara Thomas Arşivleri'ne devri

12. İlgilenenler Innovation Expedition hakkında kuruluşun web sitesinden daha fazla bilgi edinebilir: http://www.innovationexpedition.com (Erişim tarihi: 24 Haziran 2012).
13. Yazar *Innovator-in-Residence* ibaresini kullanıyor. Ç.N.
14. Söz konusu çevrimiçi araştırma kaynağı hayata geçirilememiş olsa da Simpson'ın önemli kaynak olarak belirlediği belge seçkisinin izleri, "Konuşmalar ve raporlar" adını verdiği BB serisinde görülebilir (bkz. Ek). Bunlar, Simpson'ın özgün konumlarından çıkararak çeşitli konular altında "başvurulacak önemli belgeler" olarak bir araya getirdiği belgelerdir. Nihai düzenlemede bu belgeler özgün serilerine geri yerleştirilmiş, ancak önemli kaynaklar olduklarına ilişkin bilgi arşivsel tanımlamalarda korunmuştur.
15. Özgün metinde kutuların her birinin hacmi bir kübik fit (yaklaşık 28,3 litre) olarak belirtilmektedir.
16. Aralık 2011 itibarıyla kitabın ilk taslağı tamamlanmış ve görüşleri alınmak üzere Simpson'ın meslektaşları, daha önce birlikte çalıştığı kişiler ve arkadaşları arasında dolaşıma sokulmuştu.

sırasında kutuların içeriklerini gösteren kapsamlı bir liste teslim etti. Bu temaların bazıları doğrudan konuya dayalıydı; örneğin "Afrika ile Kanada arasında ilişkiler kurmak", "Kanada'da Dördüncü Dünya'yı [Yerli halkların dünyasını] keşfetmek" ve "Öğrenme ve liderlik gelişimi". Ancak "temalar" arasında "Konuşmalar ve raporlar" gibi biçime dayalı kategorilerin yanı sıra eğitim, aile ve akıl hocalığı gibi işlevsel kategoriler de bulunuyordu. Son olarak, "2000 sonrası etkinlikler" ve "Özel projeler" gibi birkaç genel kategori de vardı.

Simpson'ın belgeleri için oluşturduğu düzeni göz ardı etmeden fonun, belgelerin üretildiği işlevsel bağlamı mümkün olduğunca yansıtacak ve böylece kanıt değerlerini koruyacak anlamlı serilerden oluşmasını istedim. Simpson'ın kimi zaman temaya, kimi zaman belge biçimine, kimi zaman da genel bir tanımlamaya göre yaptığı sınıflandırmalar karşısında, tek bir düzenleme yöntemi belirlemem ve bunu fonun tamamına tutarlı bir biçimde uygulamam gerekiyordu. Simpson'ın baskın düzenleme biçimi temaya göre olduğundan, bu tematik düzeni orijinal düzen olmasa da teslim alınan düzen olarak korumaya karar verdim. Rehber olarak, Simpson'ın koleksiyonundaki temaları ana hatlarıyla ortaya koyduğu ve her bir temayla ilişkili proje ve kuruluşları listelediği bir belgeyi kullandım. Her bir dönem, işveren, proje ya da kuruluşa ait belgeler, Simpson'ın bunları listelediği seri/tema altında sınıflandırıldı. Nihai düzenleme şeması oluşturulduğunda, Simpson'ın belirlediği tematik yapı korunmakla birlikte, tematik olarak düzenlenmemiş belgeler de bağlamlarının daha iyi ortaya konulabilmesi amacıyla aynı yapıya dahil edildi. Bu nedenle genel nitelikteki "Konuşmalar ve raporlar", "2000 sonrası faaliyetler", "Özel projeler" ve benzeri seriler ortadan kaldırılarak ilişkili oldukları uygun temalara dağıtıldı. Simpson'ın yirmi dört teması, işlevsel olmaktan çok tematik nitelikte olan on sekiz seriye dönüştü (Simpson'ın tema grupları ile benim nihai düzenlememi karşılaştıran tablo için bkz. Ek).

Bir örnekle açıklamak gerekirse, Simpson'ın "İnovasyon kültürlerinin geliştirilmesi" tema grubu, 1993'teki kuruluşundan 1999'a kadar Innovation Expedition adlı şirketinin projelerini ve ürünlerini belgeleyen on beş kutu hâlinde arşive ulaşmıştı. Ancak şirkete ait başka belgeler farklı temalara da dağılmıştı: "Konuşmalar ve raporlar" kutularında şirketle ilgili belgeler; "Don'un kurucularından biri olduğu ve liderlik rolü üstlendiği kuruluşlar" olarak etiketlenmiş kutularda idari belgeler; "Özel projeler" içinde proje belgeleri; ayrıca "Kültürlerarası eğitim", "Öğrenme ve liderlik gelişimi" ve "2000 sonrası faaliyetler" kutularında şirketin diğer çalışmalarına ilişkin belgeler yer alıyordu. Dağınık hâlde bulunan biçimsel, tematik ve genel kategorilerdeki belgeleri bu kategorilerden çıkararak diğer on beş kutuyla birlikte inovasyon serisinin bir parçası hâline getirmeye karar verdim. Bundaki amaç, ortak provenansı olan tüm belgeleri bir araya getirmek ve üretildikleri işlemsel bağlamı daha iyi yansıtmaktı. Örneğin, Simpson'ın son dönem şirketi Innovation Expedition'a ait belgeler, beş farklı tema içeren kutulardan toparlandı: "Don'un kurucularından biri olduğu ve liderlik rolü üstlendiği kuruluşlar";[17] "Kültürlerarası eğitim"; Öğrenme ve liderlik gelişimi"; Simpson'ın ileride düzenlemeyi amaçladığı, her şeyi kapsayan bir tema olan "2000 sonrası faaliyetler" ve "Özel projeler". İşlevsel provenans bakımından bu yeniden düzenlemenin, belgeleri seri düzeyinde ve muhtemel orijinal düzenleri içinde yeniden bir araya getirdiği neredeyse kesindir. Bununla birlikte, serileri böylesine varsayımsal ve yapay biçimde oluşturmak mesleki bakımdan bende ciddi bir kaygı yarattı. Neyse ki diğer pek çok durumda Simpson'ın temaları serilerle çok daha net biçimde bire bir örtüşüyordu.

Simpson'ın "Öğrenme ve liderlik gelişimi" ve "Örgütlerin dönüşümü" gibi gerçekten konuya dayalı temalar oluşturduğu durumlarda, bu serilerdeki belgeler başka temalarla örtüşseler bile arşive ulaştıkları hâliyle bırakıldı. Başka bir deyişle, Simpson'ın serileri her zaman birbirini dışlayan kategoriler değildi. Tematik bir düzenlemenin dezavantajı, açıkça görüldüğü üzere, belgelerin birden fazla temayla ilişkili olabilmesidir. Örneğin, "Örgütlerin dönüşümü" çalışmasına ait belgeler Innovation Expedition tarafından oluşturulmuştu; ancak Innovation serisine dahil edilmek yerine ayrı bir seri olarak düzenlendi. Bu yaklaşım Simpson'ın söz konusu temaları içeren düzenini korur. Simpson'ın örgütleri "dönüştürmeye" yönelik çalışmalarını Innovation Expedition'ın diğer projelerinden ayrı değerlendirdiği ve nihai düzenlemenin de bu ayrımı yansıttığı görülür. Başka bir örnekte, Simpson'ın hem uluslararası yönetim danışmanı hem de UWO İşletme Okulu'nda yarı zamanlı

17. Bu tema, en keyfi biçimde oluşturulmuş kategoriydi. İçerdiği belgeleri, fonun düzeni içinde mantıksal olarak ait oldukları yerlere ya da geldikleri serilere yeniden yerleştirdim. Başlangıçta yirmi iki kutudan oluşan bu kategori, nihai düzenlemede farklı seri ve alt serilere dağıldı: Örneğin African Students Foundation, Canadian Crossroads International ve Canadian University Service Overseas'a ait belgeler Afrika kalkınma belgeleri serisinde yedi kutu; International Institute for Innovation'a ait belgeler Innovation serisinin bir alt serisinde sekiz kutu; Innovation Expedition'a ait belgeler yine Innovation serisinin bir alt serisinde dört kutu; Peter Drucker Foundation'a ait belgeler ise iki kutu oluşturdu.

öğretim üyesi olarak çalıştığı yıllardaki eğitim projelerine ait belgeler üç farklı tema altında yer alıyordu: "Kültürlerarası eğitim", Öğrenme ve liderlik gelişimi" ve "Eğitim ve istihdam". Bu ideal olmayan koşullar nedeniyle, birçok durumda bir belge grubunda hangi temanın baskın olduğuna ilişkin bir değerlendirme yapmam ve belgeleri, bu öznel ölçüte dayanarak bir seriye yerleştirmem gerekti. Gelecekte erişilebilirliği göz önünde bulundurarak diğer olası temaları göz ardı etmek istemedim. Bunun sonucunda, seri tanımlamalarındaki "ilgili belgeler" alanı bir anlamda bir "çapraz başvuru cenneti"[18] hâline geldi. Belgelerin nereye yerleştirileceği konusunda açık bir tercih yapılamadığı durumlarda ise işleri basitleştirmek amacıyla "olduğu yerde bırakma" yaklaşımı benimsendi. Bir arşivci için, belgeler arşive ulaştığında belirgin bir düzenin bulunmadığı durumlarda -ve özellikle de belge üreticisinin yokluğunun genellikle sağladığı bağımsızlık içinde çalışırken- etkili ve "ideal" bir düzenleme oluşturmak nispeten kolay olabilir. Ancak dikkate alınması gereken belirgin bir düzenin yanı sıra, sürece hevesle ve merakla dahil olan bir bağışçının da işin içinde olduğu durumlarda, bu görece kolay ilerleyen çalışmanın biçimi değişir.

Simpson, belgelerini bırakıp muhafaza etme sorumluluğunu Arşiv'e devrettikten sonra bir sonraki belge devrine kadar ortadan kaybolan bir bağışçı olmaktan çok uzaktı. Belgelerini düzenlemeye başladığımda, anı kitabında yeniden incelemek ve öne çıkarmak istediği önemli belgeleri içeren ve "bölüm kutuları" olarak adlandırdığı serideki belgelere başvurmak üzere düzenli olarak arşivi ziyaret etmeye başladı.[19] Bu ziyaretlerde, çalışmamın nasıl ilerlediği hakkında konuşmaya ve sorularımı yanıtlamaya oldukça istekliydi. Simpson, deneyimlerini ve tanıştığı insanları anlatmayı seven, dışa dönük bir eğitimcidir. Aynı zamanda eğitimini tarih alanında almış olması nedeniyle arşiv süreciyle ve belgelerinin erişime nasıl sunulacağıyla her zaman yakından ilgilenmiştir. Fonun üreticisiyle bir araya gelip kariyeri boyunca yürüttüğü çalışmalar hakkında sayısız soru sorma fırsatımın olması hem bir ayrıcalık hem de büyüleyici ve zaman zaman zorlayıcı bir deneyimdi. Bu sayede yalnızca belgelerin bağlamını değil, belgeler yeniden düzenlenip anı kitabı için kaynak malzeme olarak kullanılmaya başlandığında Simpson'ın onlara nasıl baktığını da öğrenebildim.

Bununla birlikte, Simpson'ın belgelerinin teslim alınan düzeni ve bu düzenin kolay erişim sağlamaya uygun olması, arşiv geleneği ve uygulamasıyla çelişiyor gibi görünüyordu.[20] Ben belgelerin oluşumuna, oluşturulmalarındaki özgün amaca ve arşivsel bağa odaklanırken, Simpson'ın önceliği kullanıcıların fona erişimini kolaylaştırmaktı. Hatta lisansüstü araştırmalar için verimli olabilecek konulara ilişkin önerilerini dosyaların üzerine not edecek kadar ileri gidiyordu![21] Fonunun değerine ilişkin anlayışı, arşiv dünyasında kabul edilen kanıt değerinden ziyade, taşıdığı potansiyel bilgi değerine dayanıyordu. Özellikle, daha önce biriktirilmiş belge gruplarını yeniden ele aldığında, bunları oldukları hâliyle bırakıp neden belirli bir biçimde oluşturulduklarını ya da toplandıklarını öne çıkarmak yerine, bazen yeniden adlandırıyor ve hatta ilişkili oldukları konuya

18. Bu ifade Bob Krawczyk'in *Archivaria* dergisinde yayımlanan "Cross Reference Heaven: The Abandonment of the Fonds as the Primary Level of Arrangement for Ontario Government Records" başlıklı makalesinden alınmıştır. Bkz. *Archivaria* 48 (Güz 1999): 131-153.

19. 1950'lerden 2010'a kadar uzanan 12 bölüm kutusundaki belgeler, başlangıçta diğer 200 kutudaki belgelerle birlikte bulunuyordu ve daha "orijinal" konumlarına geri yerleştirilebilecek durumda olsalar da, aldığım ilk kararlardan biri bunları, Simpson'ın anı kitabını yazarken belgeleri nasıl kullandığını gösteren bir kanıt olarak en son düzenlerinde bırakmak oldu. Bu düzenleme, kitabını yazarken Simpson'ın başvurmayı en önemli gördüğü ve gelecekteki araştırmacılar için en yararlı olacağını düşündüğü belgeleri öne çıkardığından, öğrencilerin erişimini de kolaylaştırabilir. Eğer fonun "özünü" oluşturan belgeler varsa, bunlar söz konusu belgelerdir. Simpson'ın belgelerini kullanmaya devam etmesi, hayatta olan bağışçılar bakımından bir başka önemli noktaya işaret eder: Fiziksel düzenleme ve depolama süreçleri, bağışçının belirli belgeleri yeniden talep etmesinin ve bunu yaparken belgelerin orijinal konumlarına atıfta bulunmasının kuvvetle muhtemel olduğu dikkate alınarak yürütülmelidir. Simpson'ın belge taleplerinin hızlı ve etkili bir biçimde karşılanabilmesi için, teslim alınan fiziksel düzenin depodaki nihai fiziksel düzenle eşleştirilerek konumların haritalandırılması kritik önem taşıyordu. Arşiv çalışmaları tamamlanan belgelerin yerleştirildiği asitsiz kutuları ve özenle etiketlenmiş klasörleri düzenli sıralar hâlinde gören Simpson'ın sevincine tanık olmak ve ayrıntılı tanımlamalarım ile orijinal kutulardan arşiv kutularına yaptığım dikkatli konum eşleştirmesi sayesinde onun için belirli dosya ve belgeleri bulabilmekten memnuniyet duydum.

20. Kullanım ve erişim kolaylığı sağlamak amacıyla yapılan düzenleme, arşiv üreticisinin bakış açısından makul görünse de arşivcilerin sert eleştirilerine hedef olmuştur. Örneğin Jennifer Meehan, belgelerin gelecekteki kullanıcıların ihtiyaçlarına ilişkin öngörüler doğrultusunda düzenlenmesinin, araştırmacıların geniş ve karmaşık kişisel arşivlerdeki belgelere bağlamsal bilgilerle zenginleştirilmiş biçimde erişme olanağını ortadan kaldırma riski taşıdığını belirtir. Jennifer Meehan, "Rethinking Original Order and Personal Records," *Archivaria* 70 (Güz 2010): 33. Peter Horsman'a göre ise bu türden zenginleştirilmiş ve derinlikli bir erişim sağlamak, "arşivcilerin varlık nedenidir; onların kattığı değer de budur". Peter Horsman, "Taming the Elephant: An Orthodox Approach to the Principle of Provenance," *The Principle of Provenance: Report from the First Stockholm Conference on Archival Theory and the Principle of Provenance, 2–3 September 1993*, ed. Kerstin Abukhanfusa ve Jan Sydbeck (Stockholm, 1994), 60.

21. Simpson'ın dosya "başlıkları" da zaman zaman bir projeyi, projede yer alan kişileri, ortaya çıkan ürünü ve projenin önemini açıklayan ya da bir kişinin kısa biyografisini sunan kısa paragraflardan oluşuyordu. Bu eklemeleri değerli buldum ve herhangi bir değişiklik yapmadan, doğrudan alıntılar olarak kapsam ve içerik tanımlamalarıma dahil ettim.

göre yeniden düzenliyordu. Bu eğilim, toplumun kütüphanelerdeki konu sınıflandırma sistemlerine ilişkin farkındalığını yansıtmaktadır. Bu sistemler, çoğu insan için *respect des fonds*[22], provenans ve orijinal düzen kavramlarından kuşkusuz daha tanıdıktır. Ancak onun bu yaklaşımına karşı huzursuzluk hissettim. Tarihsel olarak arşivcilerin, provenansa ve orijinal düzene saygı göstermeye dayanan "daha arşivsel yöntemler" lehine, kütüphanecilerin ve el yazması (manuscript tradition) geleneğinin yöntemlerini büyük ölçüde "reddettiği" düşünüldüğünde, bu anlaşılabilir bir duyguydu.[23] Konuya ya da belge biçimine dayalı düzenleme, belgelerin birbirinden yalıtılması ve anlamlarının azaltılması nedeniyle mesleki bir gerileme gibi görülebilir. Bu düzenleme yöntemlerinin, belgelerin oluşturulmasının hem işlemsel hem de belgesel bağlamını belirsizleştirmesi, hatta ortadan kaldırması muhtemeldir.[24] Bu nedenle, Simpson fonunun işlemleri, faaliyetleri ve iş süreçlerini yansıtan, organik ve doğal biçimde gelişmiş bir belge bütünü olmaktan çok, düzenlenmiş hâliyle yayımlanmış/kamusal ve özel belgelerden oluşan kapsamlı bir başvuru koleksiyonuna benzemesi, başlangıçta bana üzücü bir kayıp gibi görünüyordu. Bunun yanı sıra, belgelerin bilinçli ve "sonradan" düzenlendiğine ilişkin kanıt ile orijinal düzen ideali arasında rahatsız edici bir gerilim vardı. Simpson'ın analitik yeniden düzenlemesinde, belgelerin o doğal, bilinçli olarak kurgulanmamış niteliğinin ne kadarı kaybolmuştu?

Bu koşullar altında, Simpson'ın oluşturduğu düzene saygı göstermek ile belgelerin oluşturulma sürecine ilişkin bağlamsal bilgileri ortaya çıkarmak arasında bir denge kurmak önemliydi. Bunlardan birinin öne geçmesine izin verilemezdi. "Orijinal" bir düzeni yeniden oluşturmak hem yanlış bir yaklaşım olurdu hem de mümkün değildi; ancak Simpson'ın düzenlemesini sorgulamadan benimsemek, belgelerinin arşivsel özünü ve arşivcilerin bilgiyi zenginleştirerek ve bağlamıyla birlikte sunarak kattıkları benzersiz değeri kaybetme riski taşıyordu. Bu nedenle mümkün olduğu durumlarda, özgün bağlamın kaybını tanımlama yoluyla telafi etmeye şöyle çalıştım: Belgelerin iş bağlamını seri düzeyindeki idarî tarihçelerde açıklayarak; belgelerin ortaya çıkmasına neden olan süreç ve faaliyetleri kapsam ve içerik notlarında ayrıntılandırarak ve gerektiğinde dosya düzeyindeki tanımlamaların notlar alanında dosyaya özgü açıklamalara yer vererek. Orijinal düzen ile Simpson'ın "son" düzeninin birbirine zıt etkileri, iki paralel çalışmayı beraberinde getirdi: Bunlardan ilki, arşivsel düzenleme ve tanımlama yoluyla üreticinin oluşturduğu düzeni hem ortaya koymaya hem de bu düzenin ardındaki mantığı açıklığa kavuşturmaya yönelik entelektüel bir çalışmaydı. İkincisi ise üreticiyi arşivcilik ilkeleri konusunda bilgilendirirken, onun belgeleri kendi yorumuna göre fiziksel olarak düzenleyerek fonuna değer katma çabasına da saygı göstermeyi gerektiren kişilerarası bir çalışmaydı.

Bu kişilerarası çalışmanın bir örneğinde, "WUSC (World University Service of Canada) konuşması" başlıklı bir dosyada bulunan, birbirinden farklı muhtıralar, kavramsal metinler, raporlar ve el yazısı notlar arasındaki bağlantının belirsiz olması kafamı karıştırmıştı. Dosyayı Simpson'a götürdüm. Simpson dosyayı inceleyerek çeşitli belgeleri birbirinden ayırdı ve "Aa, memorandum bununla ilgili, metin şununla ilgili, rapor da bununla ilgili malzemelerin yanında olmalı..." dedi. Ben ise konuşmanın kendisi, konusunun ne olduğu ve görünüşte birbiriyle ilgisiz bu belgeleri, konuşmayı hazırlarken neden bir araya getirdiği hakkında sorular sorarak meseleyi daha derinlemesine anlamaya çalıştım. Dosyanın özgün bileşiminin önemini açıkladım ve dosyanın içeriğinin ayrıntılı biçimde tanımlanması sayesinde, dosyada ele alınan konuların araştırmacılar tarafından bulunabileceği konusunda ona güvence verdim; dolayısıyla dosyayı parçalamaya gerek yoktu. Simpson'la düzenli olarak gerçekleştirdiğimiz "soru-cevap" oturumlarında bu tür karşılıklı konuşmalar oldukça yaygındı. Bu bağışçının arşiv okuryazarlığını geliştirmedeki rolüm açıktı; ancak bu süreçte saygılı, incelikli ve esnek bir tutumla hareket etmem gerekiyordu. Bazen arşivsel "saflık", bağışçı ilişkilerinin sağlıklı biçimde sürdürülmesi uğruna göz ardı edildi; ideal olan, belgelerin fiili durumu ve üreticinin bunları anlama ve yorumlama biçimi karşısında yerini gerçekliğe bıraktı. Sonuçta, üreticinin kendi belgeleri konusunda ilk ve son uzman olduğunu unutmamak gerekir. Hayatta ve aktif bir bağışçıyla çalışırken, yalnızca bir mirasın koruyucusu olduğumun, onun sahibi ya da üzerinde mutlak söz sahibi olmadığımın sürekli farkındaydım.

22. Fonlara saygı anlamında Fransızca ibare. Ç.N.

23. Catherine Hobbs, "Reenvisioning the Personal: Reframing Traces of Everyday Life," *Currents of Archival Thinking* içinde, ed. Terry Eastwood ve Heather MacNeil (Santa Barbara, 2010), 215.

24. Jennifer Meehan, orijinal düzen kavramını açıklarken "işlemsel" ve "belgesel" bağlam terimlerini kullanır. İşlemsel bağlam, belgelerin üretildiği iş süreçlerini ifade ederken belgesel bağlam, belgelerin ait oldukları arşiv fonuyla ilişkisini ve kendi iç yapılarını ifade eder. Jennifer Meehan, "Making the Leap from Parts to Whole: Evidence and Inference in Archival Arrangement and Description," *American Archivist* 72 (İlkbahar/Yaz 2009): 74.

Bu tür hassas durumların aksine, Simpson'ın eksik bağlamı sağlayarak belgelerin anlamını açıklığa kavuşturmada paha biçilmez bir kaynak olduğu durumlar da yaşanıyordu. Fonunu düzenleme süreci boyunca onunla çalışırken, Adrian Cunningham'ın bağlama ilişkin şu ifadesinin ne kadar doğru olduğunu anladım: Bağlam, "arşivcilerin çok değer verdiği ve belgelerin belge olma niteliğinin temel belirleyici unsurlarından biri olarak kabul edilen şeydir."[25] Örneğin Simpson olmasaydı, herhangi bir dosyada toplanmamış e-posta çıktıları, sunum slaytları ve raporlarla ne yapacağımı pek bilemezdim. Ya dosyaları kendim oluşturmam, belgeleri mevcut dosyalara yerleştirmem ya da daha kötüsü, bu karmaşık belge grubunu bir "muhtelif" dosyasında toplamam gerekirdi. Bunun yerine, Simpson'ın yardımıyla, ait oldukları bağlamdan kopmuş belgeleri ilgili projelere yerleştirerek üretildikleri özgün bağlamla yeniden bir araya getirebildim. Bu, belgeleri genel bir "muhtelif" dosyasında toplamaktan çok daha uygun bir çözümdü. Üstelik Simpson'ın sağladığı bağlamsal bilgiler yalnızca kişisel deneyimler, kronoloji, önem ve bağlantılardan ibaret değildi; aynı zamanda kurduğu ya da katıldığı yaklaşık yarım düzine işletme ve derneğin kendine özgü kurumsal hafızasını da içeriyordu. Arşiv üreticisinden doğrudan bağlamsal bilgi edinebilmek, kuşkusuz hayatta olan bir üreticiye ya da bağışçıya erişmenin en önemli avantajlarından biridir.

Orijinal Düzen: Gelenek Bilinciyle

Dutch Manual'ın[26] yayımlanmasından sonraki onlarca yıl boyunca, arşiv bilimi gelişip bağımsız bir disiplin olarak yerleştikçe, orijinal düzen provenansın ayrılmaz bir unsuru olarak görülmüş; provenans da *respect des fonds* ilkesinin ve diğer arşivcilik ilkelerinin gözetilmesini güvence altına alan bir ilke olarak kabul edilmiştir. Bir fonun orijinal düzeni, belgelerin başlangıçtaki düzenlerini yansıtarak oluşturuldukları ve muhafaza edildikleri bağlamı gün yüzüne çıkarırken, zaman içinde nasıl biriktiklerini ortaya koyarak da aktarıldıkları ve kullanıldıkları bağlamı aydınlatabilir.[27] Geoffrey Yeo, orijinal düzenin her durumda etkili bir ilke olmadığını kabul etmekle birlikte, "elimizdeki en iyi yaklaşım, kâğıt dünyasındaki orijinal düzendir" der.[28] Kurumsal bir dosyalama sistemine bağlı olmayan kişisel belge üreticilerinin belgelerindeki kendine özgü düzen, bu belgelerin oluşturulma bağlamlarına daha çok ışık tutabilir. Geleneksel olarak bir kişinin fonunun düzeni, "belge üreticisinin tezahürü ... ve bazı açılardan bizzat 'özü'" olarak yüceltilmiştir.[29] Jessica A. Tyree'nin Amerika Birleşik Devletleri'nde kişisel arşivlerle çalışan arşivcilerle yaptığı görüşmelerde, arşivcilerden biri "bu belgelerin bir bireyin düşüncelerinin, duygularının ve yaşam tercihlerinin fiziksel tezahürleri" olduğuna inandığını ifade eder.[30] Belgelerin düzeni ile onları üreten kişi arasında böylesine değerli bir bağ bulunduğu düşüncesi, işini titizlikle yapan arşivcileri orijinal düzene müdahale etmekten daha da fazla kaçınmaya yöneltebilir.

Catherine Hobbs da üreticinin düşünce ve eylemlerinin kişisel bir fonun fiziksel ve entelektüel düzenlenişine yansıdığı fikrini destekler. Hobbs, "Dikkatle baktığımızda, fiziksel ve entelektüel düzen arasındaki bağlantıların ne kadar ayrıntılı olduğunu görürüz; belgelerin dosyalardaki yeri çalışma biçimlerine, fikirlere ya da kararlara işaret edebilir" diye açıklar.[31] Simpson'ın fonunda bunun çok sayıda örneği vardır. Dosya düzeyinde, "tema dosyaları" olarak adlandırdığı dosyalar başlangıçta farklı konulara ilişkin, akordeon tipi geniş klasörlerden oluşuyordu. Bu klasörlerde, danışmanlık çalışmaları sırasında ve öğrenme araçları geliştirirken kullanmak üzere topladığı ve sıklıkla yararlandığı çeşitli ikincil kaynaklar bulunuyordu. Üniversite profesörü olarak çalıştığı yıllara ait ders dosyaları ise makaleler, alıntılar, kupürler, notlar ve ders kartlarından oluşan içerikleriyle ders

25. Adrian Cunningham, "The Mysterious Outside Reader," *Archives & Manuscripts* 24, sy. 1 (Mayıs 1996): 133, https://publications.archivists.org.au/index.php/asa/article/view/8557.
26. *Dutch Manual* [Hollanda El Kitabı], Hollandalı arşivciler Samuel Muller, Johan Feith ve Robert Fruin tarafından 1898'de yayımlanan, modern arşivcilikte provenans ve orijinal düzen ilkelerinin sistemleştirilmesinde önemli rol oynayan *Manual for the Arrangement and Description of Archives* adlı eserdir. Ç.N.
27. Meehan, "Rethinking Original Order," 35.
28. Geoffrey Yeo, "Debates about Description," *Currents of Archival Thinking* içinde, ed. Terry Eastwood ve Heather MacNeil (Santa Barbara, 2010), 92.
29. Maurizio Savoja ve Stefano Vitali, "Authority Control for Creators in Italy: Theory and Practice," *Journal of Archival Organization* 5, sy. 1–2 (2007): 123.
30. Söz konusu yorum, Duke Üniversitesi Sallie Bingham Kadın Tarihi ve Kültürü Merkezi direktörü Laura Micham tarafından yapılmıştır. Bkz. Jessica A. Tyree, "Collecting Modern Papers: Some Inherent Challenges" (Yüksek Lisans Tezi, Kuzey Karolina Üniversitesi, Chapel Hill, 2005), 54.
31. Hobbs, "Reenvisioning the Personal," 228.

hazırlama sürecini aydınlatıyordu. Simpson seri düzeyinde de belgeleri nasıl gruplayacağına ilişkin kararlar almıştı. UWO'daki International Education Office ve Richard Ivey Business School'daki görevlerinden kalan yazışma dosyalarını raporlar, tebrik kartları, konuşmalar, tez araştırmaları ve aile mektuplarıyla bir araya getirmişti. Bu seriye "Kişisel belgeler" adını vermişti. Seri o kadar genişti ve tarihsel araştırma, öğretim, akademik yöneticilik gibi mesleki faaliyetlerin yanı sıra eş ve arkadaş olarak üstlendiği rollere ilişkin belgeleri de kapsıyordu ki UWO yazışmalarını diğer UWO belgeleriyle, tez notlarını eğitim serisiyle, vb. bir araya getirmek daha anlamlı görünüyordu. Bu, belgelerin oluşturulmasının işlevsel bağlamını daha iyi yansıtmaz mıydı? Sonuçta düzeni Simpson'ın tasarladığı hâliyle bıraktım; çünkü onun "kişisel" olarak adlandırdığı serinin kapsamının bu denli geniş olması, kişisel ve mesleki yaşamı arasında koruduğu akışkan ve esnek sınırların bir göstergesiydi.

Orijinal Düzen: Geleneği Yeniden Düşünmek

Simpson Fonu'yla ilgili olarak açıklanan örnekler ve alınan kararlar, kişisel belgelere orijinal düzen ilkesini uygulamanın pek az durumda sorunsuz ilerlediğini gösterir. Kişisel belgelerle çalışan arşivciler, devlet ya da kurumsal arşivlerdeki meslektaşlarına kıyasla, orijinal düzenin değeri ve uygulanabilirliği konusunda her zaman daha temkinli bir tutum takınmışlardır.[32] En azından, kişisel belgelerin çoğu zaman kaotik düzende olduğu göz önüne alındığında, bu ilkeye bağlı kalmanın gerçekçi olmayabileceğini ve dolayısıyla uygulama alanının sınırlı olduğunu düşünme eğiliminde olmuşlardır. Kişisel fonların işlenmesi bağlamında orijinal düzenin yeniden düşünülmesine yönelik genel çağrı, yakın dönem literatüründe açıkça görülür. Geleneksel bir kavrama yeni perspektiflerle yaklaşmak, değişmez kabul edilen fiziksel bir düzene körü körüne bağlılığı gevşetmeyi teşvik ederken arşiv kuramı ve uygulamasının gelişimine de katkıda bulunur.

Orijinal düzeni yeniden düşünmek, öncelikle üreticinin oluşturduğu düzenin başından beri taşıdığı akışkanlığın farkına varmakla başlar. Hobbs'un belirttiği gibi, "bireyler, belgeleri üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilmeleri ve kendilerine, faaliyetlerine, belgeleri kullanma ve yeniden kullanma biçimlerine ilişkin düşüncelerinin zaman içinde değişmesi nedeniyle her gün yeniden orijinal düzenler oluşturur ve bunları yeniden biçimlendirirler."[33] Üreticinin oluşturduğu bu düzenin ardından, arşivcinin fon bünyesindeki seri ve dosyaların iç düzenini oluştururken başvurabileceği farklı seçenekler ortaya çıkar. Jennifer Meehan bunları şöyle sıralar: Belgeleri teslim alındıkları düzende muhafaza etmek; var olduğu varsayılan orijinal düzeni korumak ya da yeniden oluşturmak ve/ya da arşivci tarafından oluşturulan anlamlı bir düzen dayatmak.[34] Burada, fonda bir tür saf ve kusursuz duruma ulaşmaya yönelik gerçekçi olmayan bir arayış söz konusu değildir. Zaten fonun bize ulaştığı düzenin kesin olarak "orijinal düzen" olduğunu hiçbir zaman bilemeyiz. Ayrıca Meehan'ın belirttiği gibi, daha önce mevcut olan herhangi bir düzenin -eğer böyle bir düzen gerçekten varsa- belgelerin oluşturulmasına yol açan bağlamı ve faaliyetleri daha iyi açıklayacak, daha üstün bir anlam taşıdığını varsaymamalıyız.[35] Nitekim Simpson'ın en son düzeni onun çalışmalarının, faaliyetlerinin ve belgelerinin oluşturulma sürecinin taşıdığı anlamı daha eksiksiz biçimde ortaya koyan düzen olabilir.

Belge oluşturma, arşivsel düzenleme ve yorumlamanın birbirinden kesin çizgilerle ayrılmış aşamalar olarak değil, farklı olasılıkları barındıran bir süreklilik içinde gerçekleştiği düşüncesi, Heather MacNeil'in *arşivsel dönüşkenlik*[36] olarak adlandırdığı kavramın bir yönüdür: "bir fonun zaman ve mekân içinde aktarılırken anlamını ve özgünlüğünü dönüştüren sürekli ve süreksiz değişim eylemleri."[37] MacNeil, arşiv fonlarının edebiyat, sanat

32. Frank Boles, "Disrespecting Original Order," *American Archivist* 45, sy. 1 (Kış 1982): 26–27.

33. Hobbs, "Reenvisioning the Personal," 228.

34. Meehan, "Making the Leap," 74.

35. Meehan, "Rethinking Original Order," 36. Bu fikir yeni değildir: 1910 yılında düzenlenen ilk Uluslararası Arşivciler Kongresi'nde dile getirilmiştir. Kongrede Alman devlet arşivcisi Gustav Wolf, orijinal düzenin yeniden oluşturulmasına itiraz ediyor; bunun, kendisi de önem taşıyabilecek olan en son düzeni bozacağını savunuyordu. Peter Horsman, "The Last Dance of the Phoenix, or the De-discovery of the Archival Fonds," *Archivaria* 54 (Güz 2002): 17.

36. Yazar *archivalterity* terimini kullanıyor. Ç.N.

37. Heather MacNeil, "Archivalterity: Rethinking Original Order," *Archivaria* 66 (Güz 2008): 14. MacNeil, kavramını editoryal kuramcı Joseph Grigely'nin *textualterity*, *continuous transience* ve *discontinuous transience* kavramlarından esinlenerek geliştirmişti. Zamanın doğal etkilerinin birikimi olan *continuous transience*, yavaş ve istikrarlı bir biçimde gerçekleşir. "Öte yandan *discontinuous transience*, kopuş ve şiddetle ilişkilidir ve genellikle kasıtlı insan müdahalesinin sonucudur." MacNeil, "Archivalterity," 7.

ve mimarideki diğer kültürel metinler gibi "sürekli bir oluş hâlinde" olduğunu savunur.[38] Geleneksel olarak, belgelerin korunması ve muhafazasını sonradan üstlenen kişilerin müdahaleleri, bizi belge üreticisinin "nihai niyetlerinden" daha da uzaklaştırdığı gerekçesiyle fonun "bir tür bozulması" olarak görülmüştür.[39] Buna karşılık, ulaşılması güç bir orijinal düzenin saflığına katı biçimde bağlı kalmak yerine bu bağlılığı gevşetmemiz ve söz konusu değişimleri fonun tarihinin bir parçası olarak anlamamız önerilir.[40] MacNeil şöyle ifade eder: "Belgelerin fiziksel ve entelektüel düzenleri önce üreticileri, ardından da muhafazasını üstlenenler tarafından biçimlendirilir ve yeniden biçimlendirilir; bağlamlandırılır ve yeniden bağlamlandırılır."[41] Bir fonun yaşam döngüsüne ilişkin bu genişletilmiş anlayışı benimsediğimizde, orijinal düzen ilkesinin geleneksel önemini kaybetmeyiz; aksine onu kişisel belgelerin bireyselliği, akışkanlığı ve karmaşıklığıyla daha iyi ilişki kurmamızı sağlayan esnek, postmodern bir çerçeve içinde yeniden konumlandırırız.

Orijinal düzenin belirleyici bir yapıdan ziyade yol gösterici bir kavram olarak ele alındığı böylesi esnek bir çerçeve, Meehan'ın orijinal düzeni yeniden düşünme modelinin de bir parçasıdır.[42] Onun yukarıdan aşağıya yaklaşımı, arşivcinin belgeler ile faaliyetler arasındaki olası ilişkileri analiz etmesi ve zihninde canlandırmasıyla başlar. Bu anlayış temelinde arşivci, dışsal ilişkileri öne çıkarmak amacıyla bir iç düzen oluşturabilir; belgeler, "onlara kaynaklık eden belirli faaliyetlerin gelişimini ve/ya da sonrasında dahil oldukları faaliyetleri yansıtacak en uygun yerlere" yerleştirilir.[43] Bu modelde düzenleme ilişkileri tespit etmekten çok, ilişkiler oluşturmaya dayanır. Provenans ve orijinal düzen, "izlenmesi gereken katı kurallardan ziyade, bir belge bütününü anlamak, yorumlamak ve temsil etmek için kullanılan kavramsal bir çerçeve" işlevi görür.[44] Meehan'ın orijinal düzene ilişkin bu yeni yaklaşımının Simpson Fonu için önemi, Simpson'ın da belgelerini düzenlerken esasen bu yukarıdan aşağıya yaklaşımı benimsemiş olmasıdır. Simpson, belgelerin daha önce bir orijinal düzeni varsa bile bunun taşıyabileceği önemin farkında olmadan, belgelerini sezgisel olarak bir "anlam düzeni" içinde bir araya getirmiştir. Bu düzende belgelerin yerleşimi, üretildikleri faaliyetleri ya da faaliyet alanlarını (kendi ifadesiyle "temaları") yansıtıyordu. Geriye dönüp bakıldığında bunlar, Simpson'ın yaşamının temel temaları ya da izlekleri olarak görülebilir. Yaşam yazımı sürecindeki anımsama ve üzerine düşünme eylemleriyle biçimlenen bu geriye dönük bakış açısı, makalenin bir sonraki bölümünde kuramsal açıdan ele alınacak ve Simpson Fonu'na nasıl uygulanabileceği incelenecektir.

Yaşam Yazımı Kuramında Bakış Açıları

Bellek, temsil ve yorumlama üzerine yaptıkları incelemelerle yaşam yazımı[45] kuramcılarının ortaya koyduğu görüşler, arşivciler için dikkate değer bakış açıları sunar.[46] Otobiyografi yazarları; bellek, deneyim, kimlik,

38. MacNeil, "Archivalterity: Rethinking Original Order," 3. MacNeil'in bu yaklaşımı, Peter Horsman'ın kurumsal belgelere ilişkin değerlendirmesinde de yankı bulur. Horsman, fonların onları oluşturan kurumlarla birlikte büyüyüp değiştiğini vurgular ve şöyle der: "Bir kurumun varlığı boyunca belgeleri için değişmez tek bir fiziksel düzenin mevcut olduğu nadiren görülmüştür. (...) Fon üreticinin faaliyetlerinin, siyasi kararların, örgütsel davranışların, kayıt tutma yöntemlerinin ve doğa olayları, yangın, belgeleri yeniden düzenleyen arşivciler, fareler, araştırmacılar ve diğerleri gibi pek çok beklenmedik olayın karmaşık bir sonucudur." Horsman, "Taming the Elephant," 57.

39. MacNeil, "Archivalterity," 4.

40. Benzer biçimde, arşivlerde düzenleme ve tanımlama yoluyla yapılan müdahalelerin yanı sıra sergileme ve seçici sayısallaştırma gibi yorumlayıcı faaliyetlerin de farkında olmalıyız. Arşivlerin ve arşivcilerin sahip olduğu gücün kullanımı olarak değerlendirilebilecek bu müdahale ve faaliyetler, belgelerin tarihinin de bir parçası hâline gelir. Bu konuyla ilgili bir değerlendirme için bkz. Jennifer Douglas, "Origins: Evolving Ideas about the Principle of Provenance," *Currents of Archival Thinking* içinde, ed. Terry Eastwood ve Heather MacNeil (Santa Barbara, 2010), 23–43.

41. MacNeil, "Archivalterity," 21.

42. Meehan, "Rethinking Original Order," 27–44.

43. Meehan, "Rethinking Original Order," 36.

44. Meehan, "Rethinking Original Order," 29–30.

45. Yaşam yazımı (life writing), bir kişinin yaşamını, deneyimlerini, anılarını ve benlik anlatısını konu alan yazı türlerinin genel adıdır. Otobiyografi ve anı gibi türlerin yanı sıra günlük, mektup, biyografi, hatırat ve sözlü tarih anlatılarını da kapsar. Ç.N.

46. Edebiyat eleştirmenleri Sidonie Smith ve Julia Watson'ı izleyerek, "otobiyografi" ya da "anı" yerine öncelikle daha yeni olan "yaşam yazımı" terimini kullanıyorum. Smith ve Watson, "yaşam yazımı"nı en kapsayıcı terim olarak tercih eder; çünkü bu terim hem postmodern ve postkolonyal kuramcılar tarafından Batı merkezli ve dışlayıcı olduğu gerekçesiyle eleştirilen otobiyografiyi hem de daha esnek bir terim olan anıyı kapsar. Anı, kimi zaman yazarın yaşamının sınırlı bir dönemini, daha güçlü bir öz-düşünümselliği ve/ya da özel yaşam ile kamusal yaşam biçimleri arasında geçişi ifade edebilir. Sidonie Smith ve Julia Watson, *Reading Autobiography: A Guide for Interpreting Life Narratives*, 2. bs. (Minneapolis, 2010), 4. Bu çerçevede Simpson'ın kitabını anı olarak nitelendirmek daha doğru olur; çünkü kitap Simpson'ın kamusal yaşamına odaklanır, anlatıcının yalnızca iç dünyasını ele almak yerine başka kişilere de yer verir ve çevresindeki dünya ile tarihsel değişim üzerine kapsamlı değerlendirmeler içerir.

mekân (yani bir yere yerleşme ve konumlanma), bedenleşme ve eyleyicilik[47] gibi bir araya geldiğinde güçlü bir etki yaratan meselelerle uğraşırlar.[48] Yirminci yüzyılın ilk yarısındaki ilk otobiyografi eleştirisi dalgasından bu yana "benlik", bütünlüklü, sorunsuz ve bilinebilir bir varlık olarak görülmemiştir. O zamandan bu yana kuramcılar otobiyografik özne, benlik ve hakikate ilişkin çok daha eleştirel yaklaşımlar geliştirdiler.[49] Öncelikle benliğin, yaşam yazımı eylemi içinde betimlenmeden önce bütünüyle biçimlenmiş olarak var olduğu düşünülmez: Kendilik anlatısı, "yalnızca edebi bir biçim" olmaktan ziyade, "fenomenolojik ve bilişsel bir kendilik deneyimi biçimidir."[50] Yaşam yazımı, yaşam boyu devam eden bir kimlik oluşumu ya da benlik yaratımı sürecinin parçasıdır. Dolayısıyla otobiyografi benliğin bir ürünü değildir; benliğin yaratılmasının ayrılmaz bir parçasıdır. Arşivciler Jennifer Douglas ve Heather MacNeil, "kişinin kendi yaşamını ve deneyimini anlatması ya da yazması, anlatıcıyı etkin bir kendilik inşası ve kendini dışa yansıtma sürecine dahil eder" görüşünü ortaya koyarlar.[51] Bir yaşam yazarı, otobiyografisi için mektuplar, günlükler, fotoğraflar ve görüşmeler gibi belgelere olgusal "kanıt" kaynakları olarak başvurabilir; ancak eleştirmenler Sidonie Smith ve Julia Watson, sonuçta elde edilen bilgilerin "yazarın kendine özgü anımsama eylemlerini desteklemek, tamamlamak ya da bunlar üzerine yorum yapmak" amacıyla kullanıldığını ileri sürer.[52] Yazarın kendisine ilişkin belirli bir imgesi ve deneyimlerine ilişkin belirli bir anlayışı, yani kimliğine dair bir algısı vardır ve bir otobiyografi yazarı olarak temel arzusu, okurlarını kendi anlatısına inandırmaktır. Bu düşüncenin Simpson açısından ilgi çekici sonuçları vardır. Ek'te yer alan "Canadian Odyssey research, drafts, and other records" serisindeki "bölüm kutuları", hem anı kitabını yazarken yararlandığı birincil kaynakların fiziksel olarak bir araya getirilmiş, bilgi içeren bir derlemesi hem de kariyerinin öyküsünü anlatırken en önemli ve yararlı bulduğu "kanıtların" öznel ve kişisel bir temsili olarak görülebilir.

Bilişsel psikoloji, felsefe ve sinirbilim gibi disiplinlerde çalışan bellek araştırmacıları belleğin karmaşık işleyişinin, deneyimin anımsanması ve temsil edilmesi üzerinde güçlü bir etkisi olduğunu genel olarak kabul ederler. Anımsama eylemi, bir bellek deposundan durağan imgelerin pasif biçimde geri çağrılmasından ibaret değildir; daha ziyade geçmişte yaşanan olayların yeniden yorumlanması ya da yeniden yapılandırılmasıdır. Daniel L. Schacter'ın ifadesiyle bunlar, "zaman içinde değişen deneyim parçalarıdır."[53] 1960'lardan itibaren belleğe ilişkin bu anlayış, yaşam yazımı kuramcılarının yaşam yazımı ile tarih arasındaki ilişkiye ve otobiyografinin olgusal olup olmadığı sorusuna ilişkin düşüncelerini değiştirmiştir. İlk dönem otobiyografi eleştirmenleri otobiyografinin olgusallığını varsayarak onu tarihle özdeşleştirirken, kişisel belleğin öznelliğine ilişkin daha modern farkındalık, olgusallığı varsaymanın aslında otobiyografinin değerini azaltmak; onu "retorik, edebi, etik, politik ve kültürel boyutlarının yoğunluğundan arındırmak" anlamına geldiği düşüncesini ortaya çıkarmıştır.[54] W. E. B. Du Bois, otobiyografisiyle ilgili yerinde bir değerlendirme yapar: "Yaşamıma ilişkin yalnızca bir teori ... yaşamının nasıl geçtiğini düşleyen yaşlı bir adamın kendi kendine konuşması".[55] Yaşanmış hayata ilişkin "düşler" ve yorumlar, belleğin anlam oluşturma işlevini öne çıkarır.

Kimlik, kendilik temsili ve bellek üzerine bu düşünceler yalnızca benliğin yazılması için değil, aynı zamanda benliğin belgelenmesi için de geçerlidir. Kişisel bir fon, üreticisinden geriye kalan bellektir; onun mirasıdır. Simpson bir tarihçi ve eğitimci olarak belgelerini biriktirirken, yeniden düzenlerken ve bağışlarken, ardından anı kitabını yazarken bunun öneminin tam olarak farkındaydı. Dahası, Afrika-Kanada ilişkileri ve Kanada'da postkolonyal Afrika ile uluslararası kalkınmaya ilişkin farkındalığın gelişmesi konusunda bir otorite olarak kendisine gösterilen takdirin de muhtemelen bilincindeydi. Edebiyat araştırmacısı JoAnn McCaig'in belirttiği gibi, bir bireyin

47. Yazar agency kelimesini kullanıyor. Eyleyicilik, bireyin kendi eylemleri ve yaşamı üzerinde karar verme, yön verme ve etkide bulunma kapasitesidir. Ç.N.
48. Bkz. Smith ve Watson, *Reading Autobiography*, 2. bölüm.
49. Smith ve Watson, *Reading Autobiography*, 200.
50. Paul John Eakin, *How Our Lives Become Stories: Making Selves* (Ithaca, NY, 1999), 100.
51. Jennifer Douglas ve Heather MacNeil, "Arranging the Self: Literary and Archival Perspectives on Writers' Archives," *Archivaria* 67 (İlkbahar 2009): 34.
52. Smith ve Watson, *Reading Autobiography*, 7.
53. Daniel L. Schacter, *Searching for Memory: The Brain, the Mind, and the Past* (New York, 1996), 9; aktaran Smith ve Watson, *Reading Autobiography*, 22.
54. Smith ve Watson, *Reading Autobiography*, 13.
55. W. E. B. Du Bois, *The Autobiography of W.E.B. DuBois: A Soliloquy on Viewing My Life from the Last Decade of Its First Century* (New York, 1968), 12–13; aktaran Smith ve Watson, *Reading Autobiography*, 16.

kendi "otoritesinin" ve dolayısıyla bir "ürün" olarak sahip olduğu tanınırlığın farkında olması belgelerini oluşturmasını, gözden geçirip düzenlemesini, muhafaza etmesini ve yok etmesini etkiler.[56] Bu faaliyetler, az ya da çok bilinçli biçimde oluşturulmuş bir fonun ortaya çıkmasına neden olur. Rus edebiyat eleştirmeni Boris Tomashevsky'ye göre, bir yazar tarafından oluşturulan "biyografik efsane", tarihçi açısından özgeçmişinden ya da "araştırmacının onun yaşamına ilişkin anlatımından" daha önemlidir.[57] Bu "biyografik efsane", fon içinden seçilen (ya da dışarıda bırakılan), öne çıkarılan ve düzenlenen belgelerden oluşturulan ve daha sonra kullanıcıların yorumuna sunulan bir kurgudur. Simpson, belgelerini incelerken geçmiş deneyimin, hatırlamanın ve yeniden anlatmanın ne kadar bilincindeyse, gelecekteki belge kullanıcılarıyla da o ölçüde bir diyalog içindeydi; onların ilgi ve ihtiyaçları üzerinde düşünüyor, belgeleri kullanımı kolay, şeffaf ve bazı durumlarda açıklama notları içeren bir düzende sunarak erişimlerini en iyi nasıl kolaylaştırabileceğini öngörmeye çalışıyordu. Kişisel fonun bu bilinçli biçimde oluşturulması ve düzenlenmesi, arşivleri nesnel kanıt olarak olduğu gibi okuma eğilimindeki kullanıcılara açıkça gösterilmelidir; fonun olgusal gerçekliği doğrudan yansıttığı varsayılmamalıdır. McCaig'in savunduğu gibi, kullanıcıların arşivleri edebi eserler gibi metinler olarak okumaları kritik önem taşır: Bir fon, yayımlanmış bir eserle "aynı dikkatle, analitik keskinlikle ve yorumlama becerileriyle okunabilir (ve okunmalıdır)"; çünkü arşiv fonları "kamunun erişimine açık" ve "okurların incelemesine sunulmuş" oldukları ölçüde yayımlanmış metinlerdir.[58]

Hobbs, bireylerin belgelerinde bulunan öznelliğe, kendilik inşasına ve ikna retoriğine dikkat çeker. "Seçim, sahtecilik, kurgu, kendilik yansıtımı ve kişisel anma gibi meseleler, bireylerin belgelenmesinin çoğu zaman bir parçasıdır" der.[59] Kişisel belgelerin kanıtsal ve bilgi değerlerine ek olarak, anlatısal değerlerine de değinir: Kişisel belgeler "birçok açıdan benliğin yaratımlarıdır ve hikâye anlatma ve fiili otobiyografi oluşturma sürecine katılırlar; bu süreçte benlik kendisini sunar ya da temsil eder."[60] Hobbs ayrıca yazarların niyetleri ve belge oluşturma süreçleri üzerine de düşünür; çünkü yazarlık uğraşları gereği yazılı olarak kaydedilen sözün önemine özellikle duyarlıdırlar.[61] Bununla birlikte, kişinin faaliyetlerini ve deneyimlerini belgelemesinin yalnızca yazarlara özgü olmadığını, tüm belge üreticilerinde ortak olan bir içgüdü olduğunu ileri sürer. Kişisel arşivler, kişinin kendisini belgeleme, "ben"i ortaya koyma ve belgeleri belleğin temeli ve kimliğin dayanak noktası olarak muhafaza etme yönündeki insani dürtünün bir kanıtıdır.[62] Simpson açısından bu "dayanak noktalarının" en kişiseli, muhtemelen 1960'lar, 1970'ler ve 1980'lerde dünyanın çeşitli yerlerine yaptığı seyahatler sırasında ailesine gönderdiği mektuplardır. Bunlar, gördüklerini, kimlerle tanıştığını, yabancı kültürlere ilişkin izlenimlerini, projelerinde kaydettiği ilerlemeleri ve çalışma arkadaşlarıyla karşılaştığı zorlukları anlatan uzun ve ayrıntılı günlük-mektuplardır. Düşüncelerini ailesiyle paylaşmış olmakla birlikte, bunları daha sonra başvurmak, geçmişi hatırlamak ve kullanmak amacıyla kendisi için de kayda geçirmiş olması muhtemeldir.

Simpson'ın sürekli seyahat etmesi ona "Bavul Simpson"[63] lakabını kazandırmıştı. Maceralarla dolu ve yerleşik bir düzenden uzak yaşamı boyunca, belgeleri onu Kanada'ya bağladı. Yetmişten fazla ülkede çalışırken, ders verirken ve işbirlikleri yaparken mektupları, seyahat raporları, fotoğrafları ve diğer belgeleri, çoğunlukla tek başına yaşadığı tüm deneyimlerini yapılandırdı ve somutlaştırdı. On yıllar boyunca muhafaza ettiği ve koruduğu belge bütünü kişisel gelişimini, mesleki başarılarını ve uzmanlığını yansıtan bir kaynaktı. Belgeler ile ailesi arasında somut bir bağ vardı ve Simpson'ın yaklaşık kırk yıldır evli olduğu eşinin, giderek büyüyen arşivi için evlerinin bodrumunda bir depolama alanı oluşturmasıyla bu döngü tamamlandı. Simpson, Ontario eyaletindeki London kentinde bulunan aile evini sağduyuyla çekip çevirdiği ve ailenin yerleşik yaşamını sürdürdüğü bir merkez olarak koruduğu için eşine minnettardı. Ancak arşiv için kullanılan depolama alanlarının zamanla Ontario, Alberta, Britanya Kolumbiyası ve Kenya'daki kiralık mekânlara, yazlık evlere, garajlara ve ofislere kadar genişletilmesi gerekti.

56. Yazarların kendilerine ilişkin farkındalıkları üzerinde otoritenin etkisine dair bir tartışma için bkz. JoAnn McCaig, *Reading In: Alice Munro's Archives* (Waterloo, ON, 2002), 5. bölüm.
57. Boris Tomashevsky, "Literature and Biography," *Readings in Russian Poetics: Formalist and Structuralist Views* içinde, ed. Ladislav Matejka ve Krystyna Pomorska (Normal, IL, 2002), 55.
58. McCaig, *Reading In*, 20.
59. Catherine Hobbs, "The Character of Personal Archives: Reflections on the Value of Records of Individuals," *Archivaria* 52 (Güz 2001): 129.
60. Catherine Hobbs, "The Character of Personal Archives," 131.
61. Catherine Hobbs, "New Approaches to Canadian Literary Archives," *Journal of Canadian Studies* 40, sy. 2 (İlkbahar 2006): 113.
62. Hobbs, "Reenvisioning the Personal," 237, 39. dipnot.
63. Yazar "Suitcase Simpson" ifadesini kullanıyor. Ç.N.

Simpson, arşiv olarak korunmaya değer bir belge koleksiyonuna sahip olduğunu fark etmesinden onlarca yıl önce de belgeleme ve arşivleme konusunda doğal bir yatkınlığa sahipti. Bir öğretmen olarak, ikincil kaynakları toplamanın ve eski notları ile ders notlarını ileride kullanmak üzere muhafaza etmenin doğal olduğunu açıklar. Aynı zamanda eğitimini tarih alanında almış, doğası gereği bir hikâye anlatıcısı ve kendisini "kültürel gezgin" olarak adlandırmış biridir; bunların tümü, "benliğinin" kendine özgü yolculuklarını ve deneyimlerini belgelemenin önemini takdir eden yönleridir. Jennifer Douglas ve Heather MacNeil'in terminolojisiyle ifade edersek, Simpson'ın "arşivleyen 'Ben'i" yıllardır etkin durumdadır. Douglas ve MacNeil, Sidonie Smith ve Julia Watson'ın otobiyografi okuma üzerine kitaplarında açıkladıkları çoklu "Ben" kavramından yararlanırlar. Smith ve Watson üç varlıktan söz eder: Uzun bir deneyim geçmişine sahip en geniş persona olan "gerçek ya da tarihsel Ben"; deneyim geçmişinden seçmeler yapan "anlatan Ben"; ve okurların otobiyografide karşılaştığı betimlenmiş özne olan "anlatılan Ben". Douglas ve MacNeil bu çerçeveyi genişleterek "arşivleyen Ben" ve "arşivlenmiş Ben" kavramlarını ortaya koyarlar: " 'arşivleyen Ben', benliğin arşivi olarak korunacak çeşitli belge ve metinlerin muhafaza ve tasfiye edilmesinde kararlar alır." "Arşivlenmiş Ben" ise kendi tanınırlığının ve belgelerinin gelecekteki "kamusallığının" farkında olan bir üretici tarafından dikkatle oluşturulmuş bir Ben'dir.[64] Deneyimlerini aktardığı bir otobiyografinin bireyi "içermesi" gibi, bir arşiv fonu da içerdiği belgeleri oluşturan, biriktiren ve kullanan bireyi "içerir". Ancak elbette fon da otobiyografi gibi üreticinin "gerçek" benliğinin bir tezahürü değildir; yalnızca üreticinin onu bu biçimde oluşturmak için aldığı "kararların ve gösterdiği çabaların bir yansımasıdır."[65] Simpson'ın düzenlemesi özfarkındalık olmaksızın gerçekleşen "saf" bir belge oluşturma ve biriktirme sürecini yansıtmadığından, onun "arşivlenmiş Ben"i, birçok yazarın oluşturduğu kişisel arşivler dışında, diğer kişisel belge üreticilerinde genellikle olduğundan daha bilinçli kurgulanmıştır.

McCaig'in araştırmacıların bir fonu eleştirel biçimde okumaları gerektiği yönündeki görüşünü kabul edersek, bu gerekliliğin hayata geçirilmesini desteklemek ne ölçüde arşivcinin sorumluluğundadır? Akademik ortam, diğer ortamlar gibi, birincil kaynak araştırmasına yeni başlayan lisans öğrencilerinin arşiv okuryazarlığını[66] geliştirmek için fırsatlar sunar. Arşivsel tanımlama da kullanıcılara yalnızca fonda bulunanların niteliği hakkında değil, nelerin bulunmadığı hakkında da bilgi vermelidir. Arşivlerdeki sessizlikler üreticilerin belgeleri dışarıda bırakmasından ve sansürlemesinden kaynaklandığı gibi, arşivsel değerlendirme ve tanımlama süreçlerinden de kaynaklanır. Simpson Fonu örneğinde kullanıcıların fonun bilinçli ve yorumlayıcı bir yaklaşımla düzenlendiğini ve bu düzenlemenin çoğu zaman belgelerin oluşturulmasıyla eşzamanlı gerçekleşmediğini anlamaları önemli olacaktır. Fonun etrafında düzenlediği yaşam temaları beyaz bir erkek, Büyük Buhran döneminin çocuğu, tarihçi, eğitimci, yenilikçi ve kendisini "kaşif" olarak tanımlayan biri şeklindeki çoklu özne konumlarının izlerini taşır. Bu, fonun düzenlemesinin üreticinin "bilgi mimarisini" ortaya koyduğu bir durumdur.[67] Bu düzenleme, Simpson'ın kendilik inşasının ve yaşam yazımına yönelmesiyle gündeme gelen kendilik temsili sürecinin bir yansımasıdır.

Kimliğin incelikleri ile belleğin ve kendilik temsilinin öznelliği gibi temaları ele alan yaşam yazımı literatürünün değerlendirilmesi, bu temalar ile yaşamın yazılması, yaşamın belgelenmesi ve Simpson örneğinde yaşamın düzenlenmesi arasındaki paralellikleri ortaya koyar. Simpson'ın kendi yaşam yazımı deneyiminin etkisiyle ortaya çıkan ve biçimlenen bilinçli belge düzenlemesi, anlamaya ve yorumlamaya açık, ilgi çekici yönler taşır. Anı kitabını hazırlarkenki anımsama eylemi, yalnızca anı kitabının anlatımında değil, aynı zamanda seçtiği temalarda ve belgelerini kategorilere ayırmasında da somutlaşan bir anlam oluşturma eylemiydi. Simpson'ın fonunun düzenlenişi, belgelerin başlangıçtaki düzenini yansıtmayabilir; ancak onun yaşamındaki olayları anlamlandırmak üzere oluşturduğu "bilgi mimarisini" belirgin biçimde ortaya koyar.

Sonuç

Kişisel fonların düzenlenmesinde karşılaşılan entelektüel zorluklar, içerdikleri belgeler kadar kendine özgüdür. Bu vaka çalışması, büyük ve çeşitlilik gösteren bir kişisel fonla çalışan bir arşivcinin deneyimini ele alır

64. Douglas ve MacNeil, "Arranging the Self," 35.
65. Douglas ve MacNeil, "Arranging the Self," 37.
66. Arşiv okuryazarlığı (archival literacy), arşivleri bulma, erişme, değerlendirme, yorumlama ve eleştirel biçimde kullanma becerisidir. Ç.N.
67. Terim, Shilton ve Srinivasan tarafından kullanılmıştır. Bkz. Shilton ve Srinivasan, "Participatory Appraisal," 95.

ve teslim alınan düzenin üreticinin bilinçli olarak oluşturduğu bir kurgu olması durumunda, orijinal düzenin nasıl analiz edilip yorumlandığına odaklanır. Orijinal düzen, bir yüzyıldan uzun süredir arşivciler tarafından tartışılmış, sorgulanmış ve yeniden kavramsallaştırılmıştır. Jennifer Meehan'ın düzenlemeye ilişkin yukarıdan aşağıya modeli ve Heather MacNeil'in arşivsel dönüşkenlik üzerine çalışması gibi yaklaşımlarla da gelişmeye devam etmektedir. Bu modellerin orijinal düzeni yeniden düşünmeye yönelik sunduğu yaklaşımlar, yaşam yazımı literatürünün ortaya koyduğu görüşlerle birlikte ele alındığında, Donald G. Simpson Fonu'nun ve daha genel olarak tüm kişisel fonların taşıyabileceği anlamı incelikleri ve karmaşıklığıyla, postmodern bir çerçevede kavramamızı sağlar. Simpson'ın yaşam yazımı deneyiminin, fonda silinmez bir iz bırakması gibi, arşiv süreciyle yakından ilgilenen, işbirliğine açık ve yaşayan bir bağışçıyla çalışma deneyimi de bu arşivcinin düzenleme ve tanımlama deneyiminde iz bırakır. Arşiv kurumlarının edindiği kişisel koleksiyonlar günümüzde çoğu zaman yakın döneme ait olduğundan ve yaşayan bağışçıları ve üreticileri kapsadığından, bu tür deneyimler artık arşiv çalışmasının kalıcı bir unsurudur. Arşivciler bireylerin belgelerini edinmeye devam ederken, üreticileri etkileyen unsurlar ve üreticilerin kendi yaşamlarını ve benliklerini belgeleme sürecindeki özfarkındalıkları, geleneksel arşiv ilkelerini ve işlevlerini koruyup yeniden biçimlendirirken üzerinde düşünmemiz gereken zengin ve verimli bir araştırma alanı sunar.

Ek

Aşağıdaki tablo, Simpson'ın oluşturduğu orijinal fiziksel düzen ile yazarın yaptığı arşiv düzenlemesini karşılaştırıyor. Sol sütunda Simpson'ın kendi adlandırmalarıyla oluşturduğu orijinal tema gruplarındaki kutular listeleniyor. Sağ sütunda ise son düzenlemede bunlara yaklaşık olarak karşılık gelen seriler bulunuyor. Bu sütunda, her seriye yerleştirilen orijinal kutuların numaraları da veriliyor. Böylece AA, BB ve A'dan V'ye kadar kodlanan orijinal tema kutularının son düzenlemede hangi serilere dağıtıldığı izlenebiliyor.

Simpson'ın Tema Kutuları	**Nihai Düzenleme**
Simpson aile tarihi *AA grubunda 4 kutu*	Aile ve soyağacı kayıtları *Kutular: AA1, AA2*
Konuşmalar ve raporlar *BB grubunda 11 kutu*	
Canadian Odyssey el yazması *A grubunda 16 kutu*	*A Canadian Odyssey* araştırması, taslakları ve diğer kayıtlar* *Kutular: A1–A16*
Don Simpson'ın kişisel belgeleri (konuşmalar, raporlar, mektuplar vb.) *B grubunda 14 kutu*	Kişisel yazışmalar ve diğer malzemeler *Kutular: B1–B14, BB3, BB8–BB10*
Don Simpson'ın eğitimi ve çalışma yaşamı *C grubunda 17 kutu*	Eğitim tezleri ve diğer malzeme *Kutular: AA3, AA4, C1, C2*
	Öğretim dersleri ve diğer malzeme *Kutular: C3–C5, C7–C10*
Don'un kurucularından biri olduğu ve liderlik rolü üstlendiği kuruluşlar *D grubunda 21 kutu*	
Afrika ile ilişkiler geliştirmek *E grubunda 8 kutu*	Afrika kalkınma kayıtları *Kutular D1–D7, E1–E6, E8, V2*
Kanadalıları uluslararası kalkınma etkinliklerine dahil etmek *F grubunda 5 kutu*	Uluslararası kalkınma kayıtları* *Kutular: BB5–BB6, C6, F1–F5*
Kanada'daki Dördüncü Dünya ile ilişkiler kurmak *G grubunda 3 kutu*	Kanada'da Dördüncü Dünya* *Kutular: BB4, BB11, G1–G3*
Kültürlerarası eğitim *H grubunda 5 kutu*	Kültürlerarası eğitim ders notları ve diğer malzeme *Kutular: H1, H3–H5*

Mültecilerle ilgili faaliyetler *I grubunda 1 kutu*	Toplumsal adalet konuşmaları ve diğer malzeme *Kutular: I1, J1*
Günümüz köleliği *J grubunda 1 kutu*	
İnovasyon kültürleri geliştirmek *K grubunda 15 kutu*	İnovasyon* *Kutular: BB1, BB2, BB7, K1–K6, K8, U5, U11, U14*
	-Alt seri: Alberta yuvarlak masaları ve *Towards 2000 Together* *Kutular: K7, K9–K14*
	-Alt seri: Uluslararası İnovasyon Enstitüsü (kâr amacı gütmeyen kuruluş) *-Kutular: D8–D15, K14*
	-Alt seri: Innovation Expedition (ardıl kuruluş) *-Kutular: D16–D19, H2, L3, L5, L6, L8, L9, L12–L14, U2, U5–U9, U12, U13, V1, V5*
	-Alt seri: Peter Drucker Vakfı *Kutular: D20, D21*
Öğrenme ve liderlik gelişimi *L grubunda 16 kutu*	Öğrenme ve liderlik gelişimi kayıtları* *Kutular: H4, L2, L4, L10, L11, L14–L16*
	Alt seri: Ontario Eğitim Araştırmaları Enstitüsü (OISE)* *Kutu: C5*
	Alt seri: Batı Ontario Üniversitesi (UWO) Ivey İşletme Fakültesi* *Kutular: C14, E7*
	Alt seri: Banff Yönetim Merkezi* *Kutular: C15–C17*
	Alt seri: Uluslararası İş İletişimi Enstitüsü, Tokyo* *Kutu: H2*
	Alt seri: Athabasca Üniversitesi Yenilikçi Yönetim Merkezi* *Kutu: L1*
Bilgi ürünleri *M grubunda 20 kutu*	Bilgi yönetimi araç setleri ve diğer malzeme *Kutular: M1–M20*
Akıl hocalığı *N grubunda 4 kutu*	Mentorluk sunumlarına ilişkin kayıtlar ve diğer malzeme *Kutular: N1–N4, T1–T11*
Sektörlerin dönüşümü *O grubunda 7 kutu*	Dönüşüm proje kayıtları ve diğer malzeme *Kutular: L7, O1–O7, P1–P15*
Kuruluşların dönüşümü *P grubunda 15 kutu*	
Çeşitli projeler ve ittifaklar *Q grubunda 4 kutu*	Çeşitli çalışmalar* *Kutular: D7, Q1–Q3,U2*
Kalkınma *R grubunda 3 kutu*	Çevresel meseleler* *Kutular: R1–R3, U3, U15*
Malzemeler *S grubunda 4 kutu*	Görsel-işitsel malzeme: Belirlenecek
Tema klasörleri (akıl hocalığında kullanılan) *T grubunda 11 kutu*	
2000 sonrası etkinlikler *U grubunda 15 kutu*	Belirlenecek
Özel projeler *V grubunda 5 kutu*	Belirlenecek
	Afrikalı Kanadalıların deneyimleri *- Harriet Tubman Institute for Research on the Global Migrations of African Peoples ile ilgili tasnif edilmemiş materyaller* *-1960'larda Buxton Müzesi'nin kuruluşuna katılım* *-Kutu: U10*

* Makalenin yazıldığı sırada arşiv malzemesinin işlenmesi henüz tamamlanmadığı için geçici seri adları kullanılmıştır. Bu kutuların içeriği hakkında daha ayrıntılı bilgi edinildikçe kayıtlar farklı serilere aktarılabilir.